AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 67 — CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, MARCH 21ST, 1932 — LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Kongres je glasoval za 90-procentno znižanje novih naseljencev

Washington, 19. marca. Naselniški odsek zbornice poslancev je danes odglasoval, da se novo naseljevanje tako iz Evrope kot iz drugih delov sveta, nadalje omeji za najmanj 90 procentov od sedanjega naseljevanja. Ta korak je kongres podvzel v borbi zoper brezposelnost. Le deset procentov oseb, kot je sedaj dovoljeno prihajati jim v Zedinjene države, bo lahko zanaprej prišlo sem. Ta odredba se tiče tudi Mehike, Centralne in Južne Amerike kot Kanade. Dosedaj je postava tudi dovoljevala nekaterim naseljencem stališče izven kvote, toda nova postava, ki bo prišla v veljavo najbrž 1. julija, bo to odpravila. Tudi razne druge ugodnosti pri naseljevanju bodo odpravljene. Edino se bo pod gotovimi pogoji pripustilo se žene ameriških državljanov, toda tudi te ne v vsakem slučaju. Podrobnosti nove postave bodo znane šele, ko pride predlog pred zbornico in bo debata o njem končana. Na vsak način pa bo precej sprememb v naseljevanju. Dočim je bilo doslej dovoljeno letno kakih 160,000 naseljencem, da so prišli sem, bo v bodoče pripuščenih v Ameriko letno iz vseh dežel sveta le nekako 16,000 novih naseljencev.

Novi državljani

Pretekli petek se je vršilo zaslišanje za državljanstvo na zvezni sodniji v Clevelandu, in sledeči naši ljudje so dobili ameriško državljansko pravico: Mary Kovač, John Fabijančič, Anton Može, Vincent Vidmar, John Rester, John Bender, John Mavilović, Mary Žagar, Nikolaj Kuharič, Katarina Oberstar, Helen Perme, Anton Ožbolt, Fr. Rožič, Frances Mihelčič, Paul Rastaić, Mary Slabe, Mary Udovich, Mary Obreza, Štefanija Tušin, Mike Relić, Elizabeth Miklič, Mary Brodnik, Ana Janžekovič, John Volk ,skupaj 24 novih državljanov in državljank, med temi 12 naših Slovenk. Zadnjič smo jih izkazali 24, danes 24, torej je v letošnjem letu že 48 novih naših državljanov v Clevelandu. Vsem skupaj prav iskrene čestitke!

Farmarji ne morejo prodajati jajc

Muskegon, Mich., 19. marca. Farmarji, ki so pripeljali na tukajšni trg jajca in so jih ponujali po osem centov ducat, niso mogli oddati blaga, ker ni bilo kupcev. Mnogi farmarji so imeli več stroškov z vožnjo v mesto, kot pa bi naredili dobička, če bi vsa jajca prodali.

Tisoč milijonov

Tekom zadnjih šest let je cena zemljišč, to je, posestev in farm, v državi Ohio padla za več kot en tisoč milijonov dolarjev vrednosti. Farma, vredna pred 6. leti, recimo $10,000, prinese danes komaj $6000.00, in hiša vredna $6000, prinese danes le $3000.00. Temu primerno so se seveda znižali tudi davki, in dobiva država Ohio letno $22,000,000 manj denarja od davkov na zemljišča. Raditega morajo biti upeljani novi davki.

Zvezni suhači

Šest zveznih prohibicijskih agentov iz Clevelanda je včeraj vdrlo v štiri razne prostore v Akronu, kjer so aretirali osem oseb.

Unija elektrikarjev tožena po lastnih članih radi raketirstva v New Yorku

New York, 19. marca. Howell Breach, predsednik International Brotherhood of Electrical Workers, je dobil poziv od najvišje sodnije, da pride pred sodnika in se zagovarja, ker unija preganja 15 svojih članov. Teh 15 članov je na sodniji pod prisego izjavilo, da so uradniki unije zanemarili podati račun članstvu unije, kaj so naredili z $7,500,000 tekom zadnjih pet let, ki jih je članstvo vplačalo kot pristojbino. Nadalje trdijo člani, da so uradniki unije mnogo denarja potrošili nepostavnim potom, in da so zbranili članom, ki so zahtevali račune, dohod na unijske seje, ali da so jim vzeli delo, so jih suspendirali, nakladali jim težke kazni ali pa jih celo pretepali. Unijski uradniki morajo sedaj na sodnijo in se zagovarjati. Unijske člane, ki tožijo, zagovarja bivši zvezni pravdnik. V New Yorku se nahaja 8,000 članov unije elektrikarjev, in po vsej Ameriki je 140,000 elektrikarjev v uniji. Člani se pritožujejo, da so izpostavljeni nenavadnim persekucijam, ako ne store, kot jim velevajo unijski uradniki.

Kushlan oropan za $1,000

V soboto predpoldne je šel Anton R. Kushlan, pomožni poslovodja Virginia Life Insurance Co., v podružnico Clev. Trust banke na 79. cesti in Euclid Ave. po denar za izplačila uslužbencem. Ko se je vrnil iz banke v svoj avto, sta prišla dva bandita, ki sta prisedla k njemu v avto in ga z revolverji prisilila, da je peljal proti E. 75. cesti, in sta mu spotoma vzela $1,000 v gotovini, nakar sta ga spodila iz avtomobila in se odpeljala naprej. Policija je pozneje dobila avto na 75. cesti in Linwood Drive. Kushlan je oba bandita dobro opisal in je policija naredila splošen pogon v okolici.

146 zdravnikov obsojenih v New Yorku

New York, 19. marca. Zvezni sodnik Inch je danes obsodil 146 zdravnikov iz Brooklyna in Long Islanda, potem ko so se priznali krivim, da so prodajali žganje na predpise lekarnarjem in prodajalcem žganja. Vsak zdravnik je bil obsojen v globo $50.00. Nekateri zdravniki so se izjavili, da nimajo dovolj denarja, da bi plačali kazen. Sodnija jim je dala čas do 25. marca, da spravijo skupaj denar. Zvezni pravdnik sam je priporočal milostno postopanje, ker so zdravniki sami vse priznali.

Nagla smrt

V nedeljo zjutraj je nagloma preminul rojak John Beljan, 968 E. 70th St., kjer je stanoval pri družini Beličič. Star je bil 46 let. Tu zapušča dva brata, Chas. in Matija. Doma je bil iz vasi Belo, občina Brod na Kupi, kjer zapušča mater, brata in sestro. V Cleveland je dospel pred 19. leti. Bil je aktiven na društvenem polju in direktor Hrvatskega Narodnega Doma in član društva Napredni Slovenci št. 5 S. D. Z. Pogreb se vrši v sredo ob 1:30 popoldne pod vodstvom Jos. Žele in Sinovi. Prizadetim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Mr. Tauchar v mestu

V soboto nas je obiskal v uradu Mr. Frank S. Tauchar iz Chicage. Obiskal je tu več svojih prijateljev.

Iz življenja naših rojakov v raznih mestih po širokem svetu

Iz Kerkradeja, na Nizozemskem, se poroča: Tudi tukaj nam Slovencem kriza odjeda kruh. Znižali so nam plače in nedavno tega so odpovedali 450 delavcem delo. Med temi je mnogo naših rojakov. Kam naj se obrnejo naši rojaki za pomoč. Domov je daleč in ni sredstev, sredi tujine jih pa nihče ne pozna.

Iz Argenteuila, Francija, poročajo: Naj tudi mi pišemo, kakšne so pri nas delavske razmere. Za vse delavce je položaj vedno slabši. Tudi tisti, ki imajo še zaslužek, slabo živijo, ker so plače vedno manjše. Toliko hujše je pa za brezposelne, katerih je vedno več. Hudo nas je zadela smrt, ki je ugrabila mladeniča, komaj 23 letnega Jožefa Vidonjo, doma iz Rogašcev. Pogreb je vodil jugoslovanski duhovnik iz Pariza.

Iz Tucquenieuxa, Francija, se poroča: Tudi pri nas kriza vedno bolj pritiska. Nekateri delajo po dva ali tri dni na teden, drugi pa prav nič. Živimo v zelo bornih razmerah.

Glede na hudo stanje zaradi brezposelnosti naših ljudi v republiki Argentini, je jugoslovansko poslaništvo v Buenos Aires ustanovilo urad za nameščanje, ki je začel poslovati v ulici Avenide de Mayo, št. 1370, kjer je konzularni oddelek poslaništva. Oni nezaposleni državljani Jugoslavije, ki iščejo delo ali potrebujejo kako posredovanje, naj se obračajo na ta urad, ki bo storil vse mogoče, da dobi čim več naših ljudi delo.

Novi naročniki

Tekom preteklih dni so se sledeči rojaki naročili na dnevnik "Ameriška Domovina": Chas. Schaberl, Jos. Perušek Jr., Anton Urankar, Joseph Sval, Matija Bukovec, Jugoslavija, Anton Škufca, Frances Nemec, Milka Štefančič, Anton Voznjak, Mike Maver in Jennie Ljubi, Conneaut, Ohio, ter neimenovani. Prav iskrena hvala vsem novim naročnikom in se vljudno priporočamo tudi še drugim rojakom.

Ognjegasci rešili 14,000 bolh in 4,000 uši

Savannah, Georgia, 19. marca. Ogenj je izbruhnil v vladnem poslopju za ekseperimentiranje, toda ognjegascem se je posrečilo še ob pravem času rešiti iz poslopja 14,000 bolh in 4000 uši, katere je imela vlada tam, da je preskušala z njimi. Poginilo je pa 12 vladnih podgan.

Surov rokoborec

Nick Mazarri, znan v krogih rokoborcev kot "Nick Martin" je bil izročen veliki poroti, ker je pobil svojo mater na tla. Šel je k svoji materi, od katere je zahteval denar, in ker ga ni dobil, jo je z železnim čevljem pobil na tla.

Mali banditi

Policija je prijela na Eddy Rd. dva mlada bandita, katerih eden je star 14 let, drugi pa 18. Prijeta sta bila, ko sta nekega avtomobilista oropala za $7.00. Oba sta imela revolverje s seboj.

Računi za vodo

Danes je zadnji dan, da plačate račune za vodo, ako hočete dobiti procente. Plačajte do 4. ure popoldne. Jutri bo veljalo več.

* Republikanska Argentina je ustavila vse naseljevanje.

Governer namerava poslati milicijo v premogarske okraje v južnem Ohio

Athens, O., 21. marca. Več kakor 1,500 premogarjev, ki se nahajajo na štrajku, se je zbralo v mestu Milfield, sedem milj od tu, in ob tej priliki je bil dinamitiran neki železniški most, ki se je zrušil, in padlo je več strelov, potem ko je prišlo do posameznih napadov. Do nemirov med premogarji je prišlo, ko so lastniki dveh premogovnikov, ki sta bila zaprta že od 1. februarja, naznanili, da pričnejo v pondeljek z obratovanjem. Generalni adjutant narodne garde države Ohio je zahteval, da ostanejo premogovniki zaprti.

Dasi so voditelji štrajkarjev pozvali svoje ljudi naj se vzdržijo vsakega nasilja, pa se je bati, da nastanejo novi nemiri, če bo kompanija v resnici skušala operirati premogovnike. Telefonske zveze s premogovniki, ki so bile prekinjene včeraj, so bile popravljene, toda danes so bile žice znova prerezane. Premogovnik št. 6, last Sunday Creek Coal Co. in Lick Run Mine, last Athens & Rocking Coal Co., sta premogovnika, ki so ju hoteli odpreti.

Kmalu po tem naznanilu so se začeli zbirati štrajkujoči premogarji in ne dolgo potem je zletel v zrak železniški most, ki vodi do Sunday Creek premogovnika. Stražniki premogovnikov, ki so bili pozvani takoj po eksploziji, so bili napadeni in obmetavani s kamenjem. Brzojavne in telefonske žice do premogovnikov so bile porezane. Dva rudniška uradnika, ki sta hotela na lice mesta v avtomobilih, sta bila ustavljena od 40 mož in napadena.

Že od 1. februarja, 1932, se vrši pri obeh imenovanih rudnikih štrajk, na katerem se nahaja nekako 4,000 premogarjev. Slednji so zaštrajkali, ko je kompanija naznanila, da bo premogarjem plačevala $3 na dan in nakladačem 35 centov od tone. Štrajk se je pozneje razširil tudi v Perry county, tako da je tam danes nad 6,000 premogarjev na štrajku. Dvainosemdeset premogarjev je zgubilo življenje v Sunday Creek rudniku 6. novembra, 1930, ko je nastala eksplozija.

Governer White je sinoči pozval 12 stotnij narodne garde v južnem delu države Ohio, da je pripravljena za nastop. Vse popoldne se je posvetoval z generalnim adjutantom Hendersonom. Kot se naznanja governerju, želi večina premogarjev na delo, toda v očigled neprestanih napadov in nemirov, je nemogoče začeti s poslovanjem.

Taki grešniki...

V clevelandskem časopisu "Press" piše neki George Slingerland, da je večina gangežev in raketirjev v Ameriki tujezemskega rodu, deloma državljani, deloma ne. Lansko leto so deportirali 19,000 tujezemcev. In to nikakor ni dosti, pravi Slingerland. Deportirati bi jih morali še enkrat toliko, in samo iz Clevelanda bi morali deportirati nemudoma 19,000 tujezemcev, teh lumpov in gangežev! Sploh tujezemci ne bi smeli v Ameriko! Odkod se je neki pobral ta Slingerland? Tudi on ali njegov oče sta privandrala sem, in najbrž vidi v sebi največjega svetnika, pa mečlje kamenje v druge! George Washington bi moral biti tudi deportiran, tudi on je bil po svoji družini tu naseljenec, tudi Lincolna bi morali deportirati, sploh vse, ki so prišli sem! Zakaj so ukradli Ameriko Indijancem, ti lopovi nečedni! Indijanci imajo pravico biti v Ameriki, nihče drugi! Dobro, da adutov, kot je Slingerland, ni dosti v Ameriki, ker povprečen Amerikanec je vse kajdruzega kot "Slingermud."

Posestniki na Addison Rd.

Znano vam je, da nameravajo letos tlakati Addison Road. Siguren sem, da več posestnikov ni zadovoljnih s tem, kar zlasti zagovarja Mrs. Bronstrup. Raditega sem podpisani pričel pobirati podpise proti tlakanju, kar posestniki lahko ovržejo. Nespametno je v tej depresiji nakladati še večje davke, ker nas že sedanji preveč tiščijo. In Addison Road ni še v tako slabem stanju, da bi bil neraben. V Clevelandu je dosti slabših cest kot Addison Rd., pa se mestni očetje nič ne zmenijo za nje. Bodite pripravljeni, kadar vas obiščem. — Frank Kačar.

Smrt rojakinje

V mestni bolnici je preminula Katie Fidel, 5608 Bonna Ave. Več poročamo prihodnjič.

Rusija se pripravlja?

Washington, 19. marca. Iz zaupnih virov se poroča, da delа Rusija odločne in obširne priprave za vojno proti Japonski. Vojna se bo vršila v Mandžuriji. Glavno težišče ruskih priprav se nahaja v okolici Vladivostoka. Neizmerne zaloge žita prihajajo tja, poleg tega pa imajo municijski vlaki prednost pred drugimi. Položaj bo postal neznosen, ko pride pomlad in se bo lahko začelo z vojaškimi operacijami. Da Japonci kolikor mogoče preprečijo ruska vojaška gibanja, bodo najbrž prepovedali voziti ruskim vlakom preko Mandžurije.

Mr. Nemanich umrl

Iz Jolieta se poroča, da je v soboto popoldne, 19. marca, umrl tam po daljšem bolehanju Mr. Anton Nemanich starejši, bivši gostilničar, lastnik pogrebnega zavoda in večkratni glavni predsednik Kranjsko Slovenske Katoliške Jednote, znan rojakom po širni Ameriki. Zadnjikrat se je mudil v Clevelandu leta 1922, ko je bil delegat na konvenciji s svojim sinom vred. Ranjki je bil eden prvih pionirjev med ameriškimi Slovenci. V Ameriko je dospel pred 50. leti. Umrl je v starosti 68 let. Naj mu bo mirna ameriška gruda. Preostali družini naše iskreno sožalje!

Za Velikonoč

Na zadnji strani današnje "Ameriške Domovine" dobite lep oglas naših slovenskih grocerистov, ki so člani Narodnega Trgovskega Kluba. Kot razvidite iz cen, ki so priobčene v listu, so naši slovenski trgovci znatno znižali cene grocerijskemu blagu za praznike, da dajo priliko vsakomur poceni priti do potrebnega živeža. Ponovno opozarjamo naše slovenske gospodinje, da kupujejo edino pri slovenskih trgovcih, ki v teh težkih časih obilno podpirajo svoje ljudi. Prijazno apeliramo na gospodinje, da vpoštevajo člane Narodnega Trgovskega Kluba.

6,080 kitajskih civilistov je bilo ubitih v bojih pri Šangaju

Šangaj, 19. marca. Japonski general Širakava je imel včeraj poslovilni govor japonskim četam, ki so odhajale iz Šangaja v domovino, in je med drugim izjavil tudi sledeče značilne besede: "Položaj doma kot tudi izven Japonske postaja dnevno bolj neznosen, in vojaške japonske čete se morajo spoprijazniti s to idejo. Ko se vrnete domov, se morate neumorno vežbati, da boste pripravljeni, kadar vas zopet pokliče dolžnost." Isti general je tudi izjavil, da so Japonci ves čas obleganja Šangaja se trudili, da niso povzročali nepotrebnega streljanja v mednarodni naselbini. Japonci tudi poročajo, da Kitajci zbirajo nove čete v bližini Šangaja, kot da bi hoteli izzvati nov boj. Nadalje se naznanja, da je bilo tekom japonsko-kitajskega konflikta pri Šangaju vsega skupaj ubitih 6080 kitajskih civilistov, nad 2000 jih je bilo ranjenih, in 10,340 oseb se pogreša. Poleg tega je bilo 160,000 kitajskih družin prepodenih iz svojih stanovanj in so se morale drugje naseliti. Skupna škoda, ki so jo Japonci povzročili z obstreljevanjem v Šangaju, znaša 1,400,000,000 srebrnih dolarjev ali nekako $350,000,000 v zlatu. Nasprotno temu pa naznanjajo Japonci, da so v mandžurski in šangajski kampanji zgubili vsega skupaj 2089 mož.

12 ubitih v državi

Dvanajst oseb je bilo ubitih v državi Ohio včeraj radi avtomobilskih nezgod. Štiri osebe je zadela smrt v Clevelandu. Neki mož in žena sta utonila v bližini Zanesville, Ohio, ko je njun avtomobil zavozil v deset čevljev globok kanal. Ostale nesreče so se pripetile v raznih kolizijah ali pa na železniških križiščih. V Clevelandu je bilo letos ubitih v avtomobilskih nezgodah že 45 oseb, toda v istem času lanskega leta pa 50.

Umrla milijonarka, ki nima dedičev

New York, 19. marca. Na tukajšni sodniji je bila vložena oporoka 93 let stare čudakinje Ide Woods, ki je umrla pred nekaj dnevi. V oporoki navaja, da naj podeduje denar njena sestra in njena hči, toda obe sta že zdavnej umrli. Mrs. Woods, ki je zapustila v gotovini in draguljih nekako $1,000,000, je napisala oporoko pred 42. leti. Več kot dvajset let je živela kot puščavnica. Oglasil se je sedaj neki nečak, ki bo najbrž podedoval denar.

Nov gost

Pri družini Vinko Godina, 19805 Mohawk Ave., so dobili v goste novorojenca, krepkega sinčka. Mati in sinko se nahajata v St. Ann's bolnici. Vse je zdravo!

Še en državljan

Družino Jos. Campa, 1161 Norwood Rd., je obiskala tetica štorklja in prinesla čvrstega fantiča. Mati in dete se nahajata v Mt. Sinai bolnici. Vse je zdravo!

Pšenica pride

Župan Miller je imenoval te dni odbor 21 mož, da deluje, da dobi Cleveland čimveč pšenične moke, katero je daroval kongres za razdelitev med brezposelne.

* Tom Mix se je zopet poročil z neko cirkus igralko.

Učenjak, ki prostovoljno umira kot v protest proti sedanji brezposelnosti

Washington, 19. marca. Dr. Frederick Wolter, 57 let, trikrat doktor, učenjak in šolnik, je sklenil toliko časa stradati, dokler ne umre, ker ne more dobiti dela. Pred 19. dnevi se je začel dr. Wolter postiti, odločen umreti kot v protest radi svetovne brezposelnosti. Ko se je zvedelo o njegovem početju, so mu ponudili delo v neki knjižnici, toda dr. Wolter je delo odklonil, kajti dobival bi le $15.00 na teden. Dr. Wolter upa vzbuditi mednarodno zanimanje s tem, da se posti, dokler ne umre. Včeraj je postal dovolj slab, da je pojedel en peanut, takoj potem je pa zopet začel svoj post. "Postil se bom toliko časa, dokler se ne zgrudim," se je izjavil včeraj. "Ko bom mrtev, bodo dobili v mojih žepih vso mojo žalostno zgodbo." Dr. Wolter prebiva pri Salvation Army. Graduiral je na univerzi v Novi Zelandiji in je bil svoječasno zaposljen v kongresni knjižnici. Leta 1926 se je odpovedal svojemu delu kot v protest, ker so povišali v službi druge, ki so bili manj časa uslužbeni kot on.

Rusija se zapira

Moskva, 20. marca. Boljševiška vlada je ustanovila poseben naselniški oddelek, katerega dolžnost bo nadzirati vse one, ki prihajajo in odhajajo v Rusijo ali iz Rusije tekom prihodnje petletke, ki se konča v letu 1937. Že pred enim tednom je vlada naznanila, da tujci, ki prihajajo v Rusijo iz same radovednosti ali na lovu za delom, ne bodo dobili več potniških viz. Rusija naznanja, da nima nobenega dela za tujce. Še pred kratkim je dospelo v Rusijo kakih 100 Amerikancev, ki so imeli začasne potniške vize. Dovolilo se jim je ostati, toda nimajo dela in so potrebni vladne pomoči. Nobenih nadaljnih Amerikancev se ne bo sprejemalo. Mnogo tisoč ljudi je prihajalo v Rusijo kot potniki, toda so ostali v Rusiji in iskali delo. Odslej ne bo dobil nihče vizuma, kdor nima povratnega potnega lista, ker v Rusiji ni dobiti dela.

Suhači se še vedno držijo Hooverja

Washington, 19. marca. Suhači Zedinjenih držav se še vedno držijo Hooverja in republikanske stranke, dokler slednja ne ovrže prohibicije, kar se zna zgoditi na predsedniški konvenciji republikanske stranke v Chicagi. Vodja suhačev, dr. Wilson, se je izjavil, da je prepričan, da Hoover ne bo zapustil prohibicije in suhači se bodo enostavno Hooverja oklenili.

Gostje v mestu

Včeraj so se mudili v naselbini poznani rojaki iz naselbine Girard, Mr. Cekuta, tamošnji councilman, Mr. Anžiček, naš zastopnik in Mr. Dolčič, poznani dopisovalec v časopisju. Vsi so prisostvovali igri "Pasijon."

Za znižane plače

Stavbinski delavci železarske stroke so končno sprejeli znižane plače, in sicer $2.00 na dan manj. 300 izmed 800 unijskih delavcev se poda takoj na delo.

Influenca

Mestni zdravstveni urad poroča, da influenca letos ni nič kaj razširjena v mestu. Le nekako 400 slučajev je bilo doslej sporočanih mestu.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00; četrt leta $1.75
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 67, Mon., March 21st, 1932

Zakaj imamo slabe čase!

V nedavno priobčeni statistiki o poslovanju verižnih trgovin, katero statistiko je dala v javnost poznana firma Merrill, Lynch & Co., ki ima svoj sedež na Wall Streetu, beremo poročilo o poslovanju 51 raznih verižnih organizacij v Zedinjenih državah, in to poročilo nam prinaša sledeče številke:

Letu 1926 je bilo v Zedinjenih državah 46,504 verižne trgovine, v letu 1927 jih je bilo že 49,898, in v letu 1928 pa 55,228. Videti je, da rastejo verižne trgovine kot gobe po dežju. In te verižne trgovine so stržile v letu 1926 svoto $2,266,321,900, v letu 1927 že $2,576,565,800, in v letu 1928 pa $2,973,981,100. Čisti dobiček teh verižnih trgovin je znašal tekom treh let nekako petsto milijonov dolarjev.

Pomislite samo za trenutek! Pomislite nekoliko o tej ogromni svoti čistega dobička! Skupni čisti dobiček je znašal nad 500 milijonov dolarjev, in to je bilo pred dobrimi tremi leti. Toliko profita so verižne trgovine potegnile iz posameznih mest in ga vlekle iz teh mest na veliki denarni trg na Wall Streetu!

V treh letih so verižne trgovine odnesle iz naših mest nad petsto milijonov dolarjev. To je čisti dobiček! Ta denar ni ostal doma, za domače potrebščine, pač pa je bil ves prenešen na sedež središča vseh ameriških špekulantov, na Wall Street. Ako bi ta denar ostal v cirkulaciji, med ljudmi, tedaj bi bilo stotisoče ljudi manj brezposelnih, domače trgovine bi prospevale, mestom bi se bolje godilo, kot se jim godi danes.

Nepobitno dejstvo je, da je naše narodno blagostanje odvisno od prosperitete vsakega mesta in vasi v teh širnih Zedinjenih državah. Napredk naših velikih in cvetočih industrijskih središč bi bil nemogoč brez manjših mest, ki v časih prosperitete bistveno podpirajo napredek vse dežele.

In kaj vidimo danes okoli sebe. Mala mesta propadajo, domače industrije so pritisnjene k tlom, tisoče trgovin vidimo praznih, stanovanja zapuščena, ljudje hodijo obupani okoli. Vrednost zemljišč je tako nizka, da je ne pomni ameriška zgodovina, milijone ljudi je brez dela — ker se je denar zbiral in zbiral na Wall Street v rokah denarnih mogotcev, dokler ni tudi pri njih zaropotalo z neverjetnimi špekulacijami, in so za seboj potegnili stotisoče drugih eksistenc.

Verižne trgovine so vrhunec trustijanstva. Priprosti človek zgubi pri njih svoje osebne pravice in svobodščine, naša zemljišča propadajo, neodvisne trgovine zginjajo, stanovanja so prazna. Verižne trgovine pijejo življensko kri napredka vsakega mesta, za katerega zgradbo so se ljudje trudili dolga leta in se žrtvovali.

Poglejmo samo na mala mesta. Po ogromni večini tvorijo male trgovine največji del njih trgovskega prometa. V mnogih malih mestih je trgovina za drobno edina trgovina, ki obstoji. Dasi so to male trgovine, pa vendar združene po vseh ameriških mestih, tvorijo ogromno neodvisno enoto, ki daje življenje malemu človeku. Ti neodvisni trgovci v srednjih in malih mestih, pa tudi enako v velikih mestih, predstavljajo vrednost najmanj 15,000,000,000 dolarjev. Te neodvisne, domače trgovine imajo v normalnih časih zaposlenih najmanj sedem milijonov uslužbencev, ki s svojimi družinami reprezentirajo najmanj trideset milijonov ljudi.

Toda trust verižnih trgovin polagoma uničuje te neodvisne in samostojne trgovine. Ena za drugo zapira, ena eksistenca za drugo se umika iz javnega življenja, upropaščena. Ali bo ameriški narod dolgo gledal to tragedijo pred seboj in dopustil, da se premoženje zbira v eni sami ogromni skupini, namesto, da bi bilo pošteno razdeljeno med milijoni neodvisnimi ljudmi? Kje preti nesreča bolj, kot če je narodno premoženje v rokah nekaj posameznikov, ki kontrolirajo potem usodo naroda po ljubi volji, ali če je premoženje pošteno razdeljeno med narodom! Ameriški narod je bil pred več leti neodvisen in samostojen, toda trust se je vsedel med njega in med premoženje, ki polagoma zginja v ogromnih špekulacijah na Wall Streetu. In doslej se ni še pojavil borec, ki bi naredil temu konec in rekel: do tu, in ne dalje!

D O P I S I

Warren, O.—Ker se v zadnjih časih večkrat vidi kak dopis iz te naselbine in okolice, bodo gotovo čitatelji tega lista ugibali, da smo mogoče začeli s tekmo, kdo bo več pisal in večkrat. Toda ni tekma, ampak naj bo malo za opomin cenjenim čitateljem, da se bo vas kaj več oglasilo. Radi zvemo tudi iz drugih naselbin, kako da se imajo naši rojaki, s čim se ukvarjajo in zabavajo. Vsak človek nekaj ve in če se prinese v javnost, pa lahko koristi s tem še drugim. Ker so časi bolj kritični in se nas veliko nahaja brez dela, zato je treba našega g. urednika Ameriške Domovine podpirati in gledati, da bo vsaj on imel dovolj posla in naš kratkočasil s priobčevanjem dopisov. Ako človek kaj dobrega in zanimivega bere, pozabi vsaj za trenutek gorje in vsakovrstne stvari, ki ga nadlegujejo.

Tukaj v naši naselbini smo imeli zalo zanimivo igro na 12. marca, ki so nam jo priredili rojaki iz Bessemer, Pa. Sme se reči, da tako vesele in ljudem ugajajoče igre se ne vidi vsak dan.

Igro je vodil Mr. Snežič in v tej igri je imel on vlogo Kranjskega Janeza. V tej vlogi je prav dobro ogledal mesto New York, kamor je ravno prišel po prestani težki poti čez morje. Začelo mu je kruliti v želodcu in sklenil je, da prvo stvar, ki jo bo napravil v Ameriki, da se bo prav pošteno najedel, potem bo šel pa naprej. Dobil je v restavraciji toliko jedil na mizo, da bi se bila kmalu miza podrla, toda tega, česar si je želel, ni bilo.

Ob taki igri se človek nehote spomni na čas, ko je prišel v to deželo in je imel velike ovire radi govorice. Igra je bila vseskozi zelo komična in se je igrala v veliko zadovoljstvo navzočim. Igralci so bili izvrstni in kako ti zapojo! Skoro bi se bilo zidovje zamajalo, ko so dali glas iz svojih slovenskih grl in zapeli lepe slovenske pesmi.

Da pa je bil program izpopolnjen, smo pa tudi imeli dve mladi deklici, hčerki Mr. in Mrs. Turk iz Girard, O., ki sta nam zapeli z nežnomilim glasom prekrasne slovenske pesmi, ta so bili navzoči kar očarani.

Torej se tukajšni delničarji Jugoslovanskega doma najiskrenejše zahvalimo igralcem iz Bessemer, Pa. in mladim pevkam iz Girarda za njih prireditev. Obenem pa jih priporočam tudi rojakom v drugih naselbinah, ker če želite veselje, vam ga bodo ti igralci in pevci gotovo napravili.

Nadalje se zahvalimo vsem rojakom, ki ste nas posetili na ta večer in nam s tem pripomogli do boljšega uspeha. Posebna hvala rojakom iz Girarda za njih naklonjenost v predprodaji vstopnic.

Kaj pa sedaj? Ker bodo postni dnevi kmalu minili, imamo zopet na programu nekaj, o čemur bomo pa pozneje poročali. Tukajšne društvo, Bratska sloga št. 32 SDZ priredi na 2. aprila zopet nekaj novega. Ker je od vseh živali pes najbližji in najzvestejši človeku, ga bomo imeli tukaj na odru omenjeni večer. On zna vse, samo govoriti ne in vas bo gotovo zanimalo. Omenjeni večer nas bosta zopet posetili oni mladi pevki iz Girarda, da bo tako dana prilika onim, ki jih na zadnji prireditvi niste slišali. Pozdrav!

Frank Ponikvar.

25-LETNI JUBILEJ S. N. ČITALNICE

V nedeljo 13. marca je S. N. čitalnica na St. Clair Ave. v Clevelandu praznovala svoj srebrni jubilej, ali 25-letnico ustanovitve in svojega kulturnega delovanja in hvalevrednega udejstvovanja. Ob tej priliki je bil pripravljen tudi kaj pester, zanimiv in animiran program.

Naš slovenski poet in skladatelj ter splošno zaslužni narodni buditelj, g. Ivan Zorman je imel krasno predavanje o slovenskem književniku in pisatelju Levstku ter o slovenski literaturi sploh. Ko je pesnik zaključil svoje predavanje, sta zapela naša odlična pevca: gg. Bele in Plut zbranim čitalničarjem več krasnih pesmi. Spremljala ju je na klavir ga. Plut. Pevca, kakor tudi pianistinja so želi za svoje krasno izvajanje velik in hvaležen aplavz.

Temu je sledila zakuska, nakar se je razvila splošna zabava, ki je potekla v največjem zadovoljstvu vseh prisotnih, tako da nam ostane ta krasen. kulturni večer v najlepšem in trajnem spominu.

Kar je naredila Spovenska narodna čitalnica v Clevelandu tekom svojega 25-letnega obstoja za splošno izobrazbo in napredek slovenskega življa, tega ne bom na tem mestu opisoval, kajti vsakemu posamezniku je znano, da je poučna ali zabavna knjiga najboljša tovarišica, ki blaži srce in razbistruje duha, česar ne more dati nobena tovarišija pri alkoholnem omizju. Izmed vseh kulturnih ustanov, ima čitalnica eno najlepših in najplemenitejših misij.

Na tem mestu bodi tudi omenjeno, da ima S. N. Čitalnica v Clevelandu razmeroma majhno število čitalničarjev, ki jo s svojimi skromnimi sredstvi po svojih močeh podpiramo, da more nadaljevati z vršitvijo svoje kulturne misije. To dejstvo je dokaj žalostno, če pomislimo, da prebiva v bližini njenih prostorov, ki se nahajajo v S. N. Domu, okoli dvajset tisoč Slovencev in Slovenk, med katerimi je tudi mnogo petičnih in finančno podkovanih rojakov. Samo takrat, kadar bomo svoje kulturne in izobraževalne zavode podpirali, kakor je naša narodna dolžnost in jim dali zdravo finančno-gospodarsko podlago, šele tedaj bomo mogli upravičeno reči, da smo res izobražen in kulturen narod.

Slovenska Narodna Čitalnica ima v svojih omarah do dva tisoč knjig različne vsebine, izvirna dela naših domačih pisateljev in prevode svetovnih literarnih mojstrov. In vse to kulturno bogastvo je na razpolago cenjenemu slovenskemu občinstvu, ako pristopi pod okrilje tega kulturnega zavoda. Članarina je 25 centov mesečno, torej tako malenkostna, da jo lahko utrpi vsak Slovenec in Slovenka.

Dasi sta o 25-letnem jubileju naše čitalnice poročala oba lokalna lista, pa je bila kljub temu slaba udeležba. Kljub temu, da imamo v Clevelandu veliko število slovenskih inteligentov, vendar nisem opazil na tej pomembni proslavi čitalnice niti enega boljših profesijonistov, razun dr. Kerna. Od naše domače organizacije, to je od njenih predstavnikov, je bil navzoč samo vrhovni predsednik, ki je tudi ustanovitelj čitalnice.

Ker je čitalnica velik in važen kulturni faktor med našimi naseljenci, zato bi bilo želeti, da bi imeli funkcionarji naših slovenskih ustanov in zavodov nekoliko več smisla za narodni blagor.

Valentin E. Sever.

(Opomba uredništva.—Imate prav, zlasti v zadnjem odstavku in bomo to upoštevali, kadar boste imeli pri odboru može, ki jim ne bo prišlo slabo, kadar zagledajo poleg sebe pri kaki prireditvi katerega "izmed nas." Čitalnica naj bi bila v prvi vrsti nadstrankarska, to se tiče odbora, pa bo podpirana od ljudi vseh mišljenj in prepričanj. Saj se razumemo, ne? Zdravo!)

DVAJSET LET MED CLEVELANDSKIMI SLOVENCI

J. J. Oman

Nekoč sem bil poklican, da sprevidem za smrt bolnega bordarja, moškega, srednje starosti. Dobil sem ga v luknji pod streho v raztrganih cunjah in bolnega, da je komaj še vedel, da živi. Sam si siromak že nekaj dni ni mogel pomagati prav nič. Ležal je v lastnem blatu in v položaju, v katerem bi se človek usmilil psa. Bordar je bil. Denarja ni imel več in s tem je bilo vse postrežbe konec. Poklical sem mestni zdravniški urad, da ga je spravil v mestno bolnišnico, kjer je čez par ur umrl.

"Moj mož je bolan že več mesecev," mi je rekla gotova žena, ko sem jo srečal na ulici.

"Bom pa prišel ga obiskat, mogoče še danes. Ali je nevarno?"

"Ni ravno nevarno, toda zdrav najbrže več ne bo."

"No tako hudo pa morda ne bo," jo tolažim.

"O, hudo je, hudo. A najhujše je to, da že leta poprej ni šel v cerkev," mi jokaje reče in dostavi: "Še sedaj noče nič slišati o spovedi in obhajilu."

"A-a-a, tako! Potem ga bomo pa morali pripraviti počasi."

Šel sem ga obiskat še tisti dan. Pri vstopu v sobo me je strašno nejevoljno in jezno pogledal in se obrnil v steno. To bo že prešlo, sem si mislil in ga prijazno nagovoril:

"Slišal sem, da ste bolni in prišel sem malo pogledat, kako vam je."

"Kdo pa vam je povedal, da sem bolan?" je hotel vedeti.

"O, to se izve. Saj ste menda že dolgo časa v postelji," sem rekel ter dostavil: "Sosedje smo in se spodobi, da vas obiščem. Vidim pa, da še ni nič tako hudega. Ko pride spomlad in vas solnce ogreje, boste pa zopet okrevali." Ni se mi videl slab in bil sem gotov, da se zdravje vrne.

To ga je očividno potolažilo. Pogovorila sva se še malo, nerad je odgovarjal. Odšel sem z obljubo, da kmalu pridem zopet pogledat. Nič ni odgovoril in vedel sem, da bi bil najrajše videl, če bi bil jaz tisto uro odšel na Kitajsko.

Čez par dni sem se zopet zglasil. Sedel je na velikem mehkem stolu. Vesel sem bil, da je toliko pri pomoči in to sem mu tudi povedal. Navdušal sem ga k trdnemu prepričanju, da ozdravi. Trdna volja dostikrat pomaga. Zelo napačno ravnajo toraj ljudje, ki bolniku jemljejo pogum. Komaj par dni je tega, ko sem slišal, da je prišla prijateljica k svoji bolni tovarišici, ki se je ravno pripravljala, da pojde v bolnišnico. Zelo nerada je šla in z velikim strahom. Prišla je torej njena prijateljica k nej na dom tik pred odhodom in se je prav ljubeznjivo oklenila okoli vratu ter s solzami v očeh rekla: "Oh, nikoli več te ne bom videla." Vidite, to je prava tolažba!? Jaz bi ji bil odgovoril, "Upam da ne."

Danes sva govorila že lažje. Pogovarjala sva se o raznih tedanjih zadevah. Seveda, nisva izpustila vremena. O tem se vedno sme govoriti.

Od tedaj sem ga obiskaval skozi več mesecev vsaj parkrat na teden. Postala sva dobra prijatelja. Ves stari kraj sva djala gori, ne le enkrat ampak večkrat. Prav rad sem ga poslušal, ko je pravil od raznih krajev, kjer je hodil. Sam sem takrat poznal stari kraj le po imenu in v toliko kar sem slišal ali bral o njem. Nikdar pa ni ne on, ne jaz pripomnil kaj verskega razun v splošnem.

Ko pridem drugikrat zopet k njemu, je bil vidno vesel, da sem ga obiskal. Po nekolikem razgovarjanju pa me obotavljaje vpraša: "Gospod, povejte mi vendar, zakaj ste postali to kar ste — duhovnik?"

"Ej, zakaj? Menda zato, ker me je Bog klical v ta stan. Jaz si drugače ne vem tolmačiti vzroka."

"Bežite, bežite. Bog nobenega ne kliče," je odgovorl nekam čmerno.

"No, kako to da ne? Zakaj pa naj bi bil vzel nase stan, katerega dolžnosti nikakor niso lahke?"

"Zaradi zaslužka. Gospodje dobijo denarja. Nedeljo za nedeljo mečejo ljudje v peharček."

"To ni naše. To je cerkveno. Farni denar je to. Mi dobimo le mesečno plačo od tega. Vse drugo gre za cerkev in šolo. Kako pa naj se vsa ta poslopja vzdržujejo? Vsaj pri sv. Vidu samo luč pride v zimskih mesecih na osemdeset dolarjev vsak mesec."

"A tako?" se je začudil.

"Da, tako je. Premog mora biti plačan. Učiteljice morajo imeti hrano in teh je čez dvajset."

"I, pa vendar imajo duhovniki mastne plače."

"No, kako mastne? Jaz, kot kaplan, dobim vsak mesec celih $33.00." (takrat je bila to redna plača za kaplane. Sedaj je $50.00.) "Še predno sem šel v šole, 12 let poprej, sem služil kot fireman že $65.00 na mesec. Pustil sem to delo, stopil v šole, se zakopal v par tisoč dolarjev dolga in vse zato, da sedaj vlečem $33.00 plače in vsakdanja maša, kar je vse skupaj komaj $63.00 na mesec. Ali res mislite, da sem tak bedak, da bi šel to napravit, ako se gre samo za denar?"

"Ne, tega ne mislim, da ste bedak in ravno zato se mi čud no vidi, zakaj bi bili šli v to. Mogoče ste pa šli radi časti."

"Prijatelj, komaj je par tednov, odkar so na cesti vpili za menoj in me sramotili, zato ker sem duhovnik. Ali si želite take časti?" Razvnel sem se. Njegova nezaupnost in kriva sodba me je užalila. Ker pa sem vedel, da ne govori iz hudobije, sem začel zopet bolj polagoma.

"Ne, ničesar drugega me ni napotilo v ta stan, kakor trdno prepričanje, da me kliče Bog, da delam za zveličanje duš. Kdor bi postal duhovnik radi udobnosti, ali iz ozira na denar, ali časti, ta se bo bridko kesal. Pa če bi bilo vse to res, kakor nam predbacivajo naši nasprotniki in sovražniki vere in cerkve, in včasih naši lastni ljudje, kako je to, da ti ljudje ne dajo svojih lastnih sinov v šolo, da bi tudi oni postali enkrat 'bogati,' ali pa bi uživali 'čast?' Prigovarjal sem že marsikaterim staršem, da bi poslali tega ali onega sina v višjo šolo in v semenišče, pa so mi vselej odgovorili, 'ne maramo, da bi se mojemu sinu tako godilo, kakor se vam."

Vstal sem in se poslovil od njega. Prosil me je, naj mu ne zamerim, kar mu tudi nisem. Še dopadlo se mi je, da je govoril odkritosrčno. Vsekako pa sem šel domov s težkim srcem, ker sem bolj jasno videl, ko kedaj poprej, resnico nemškega pregovora, ki pravi: "Undank ist der Welt lohn."

Navzlic njegovi trdni postavi in tudi trdni volji pridobiti si zdravje, se je bolezen ubožcu le shujšala. Postal je tako slab, da postelje sploh ni več zapustil. Tudi hrana se mu je ustavila in od takrat je dnevno postajal slabejši. Bal sem se, da se mu odpre kri in mu zalije pljuča. Zato ga nekega dne spomnim na sv. zakramente. Zmračilo se je njegovo obličje in izgovarjal se je, da bo sam prišel, ko pride malo k moči.

Ko pridem v drugič, je bil še slabši. Povem mu naravnost: "Jutri vam prinesem sv. obhajilo, zato bova sedaj opravila spoved. Nič se ne bojte, jaz vam pomagam, le odkritosrčno odgovarjajte."

Začela sva in po daljšem času dokončala. Izpovedal se je prav skesano in ne vem, če sem kdaj videl človeka tako veselega navzlic njegovi bolezni, kakor je bil ta moj prijatelj. Zgrabil je mojo roko in jo siloma poljubil, dasi sem mu jo hotel izpuliti, ker nisem nikdar rad imel tega. "A, sedaj je lahko tu notri!" je rekel ves srečen.

Drugi dan sem mu podelil še druge zakramente za bolne. Prinašal sem mu sv. obhajilo vsak teden od takrat naprej, dokler končno ni smrt pretrgala življenja niti. Nekoč sem ga vprašal: "Povejte mi, kaj je bilo vzrok, da ste zapustili versko življenje?" In rekel mi je:

"Gospod, če človek dan za dnem sliši zabavljanje čez vero in cerkev in končno začne še brati brezverske liste, potem mora izgubiti vero. Socialisti so nam venomer trobili, da je sreča za delavca le pri njih. Dokler sem bil zdrav, sem imel veliko prijateljev, kateri so pili z menoj in igrali karte. Ko pa me je bolezen zgrabila, ni bilo nikogar izmed njih več blizu."

Kar zopet potrjuje rek: "Povej mi s kom se družiš, in povedal ti bom, kdo si." Prav tako je resnično: "Povej mi kaj bereš in povedal ti bom, kakšen si." Pa še drugi pregovor je razviden v tej zgodbi: "Smejaj se, in svet se smeja s teboj. Jokaj, in jokal boš sam."

Prišla je končno smrt in vzela je očeta družinici. Vendar pa

(Dalje na 4. strani).

Če verjamete al' pa ne.

Cigan je šel k spovedi in se prav skesano spovedal svojih grehov. Najbolj sta ropotala z gospodom radi ukradenih kokoši in petelinčkov, na katere so cigani vsi mrtvi. Ko je cigan obljubil, da ne bo nikdar več stegoval svojih prstov po tujem blagu, ga duhovnik vpraša:

"Imaš še kakšno stvar na vesti?"

"Eh, nekaj bi še povedal, pa ni vredno besede, gospod," odvrne cigan.

"Prav vse moraš povedati, do pičice vse!"

"No, bom pa povedal, dasi menda to ni greh. Nekoč sem šel namreč po cesti, pa sem videl viseti čez plot dolgo vrv. Tisto vrv sem vzel, saj ni bila dosti prida."

"Veš, vzeti se ne sme nobene stvari, tudi stare vrvi ne. To si zapomni za bodoče," ga pokara duhovnik in zapre okence v spovednici.

Cigan pa potrka na linico in ko mu duhovnik odpre, mu cigan nedolžno reče:

"Pozabil sem povedati, da se je tiste vrvi držala krava, kar sem šele pozneje opazil."

△

Angleško kraljico Viktorijo je nekoč obiskala zamorska kraljica iz avstralskega otočja, ki je spadalo pod Veliko Britanijo.

Črna kraljica se je hotela pobahati, da ni tako "gmej," kot bi kdo mislil, pa reče: "Tudi v mojih žilah se preteka angleška aristokratska kri."

"Kako to?" se je začudila kraljica Viktorija.

"Moj ded je pojedel angleškega generala Millerja!" je menila črnka.

△

V gostilno "Pri zadnjem grošu" v Ljubljani stopi gost s petimi otroci. Vsede se oblastno za mizo, posadi okrog sebe otroke in zapove gostilničarju: "Kranjske klobase na mizo! Otrokom vsakemu po eno in meni jih prinesite pet. Pa še pol litra cvička povrhu!"

Čim so klobase na mizi, se prične veselo cmokanje, otrokom zlasti so šle klobase v slast, kot bi melo. Ko so klobase pospravljene, se dvigne gost in reče otrokom: "Otroci, sedaj pa lepo počakajte, moram še skočiti malo na pošto."

Preteklo je pol ure, pretekla je cela ura, gospod se pa ne vrne. Tedaj se pa gostilničar približa otrokom in jih vpraša:

"No, kje pa se očka zadržuje tako dolgo?"

"Saj to ni naš očka," odvrnejo otroci kot v zboru.

"Kdo pa je potem?" se začudi gostilničar.

"Mi smo se igrali na cesti," je dejal eden otrok, "pa nas je prijazni tuji gospod povabil na klobase . . ."

△

Dva se pogovarjata o vremenu in drugih vsakdanjih stvareh, pa zine eden važno vprašanje:

"Kako si razlagaš to, da se dandanes ljudje bolj poročajo kakor pa so se v prejšnjih časih?"

"To je čisto enostavno. Huda gospodarska kriza tira ljudi k zadnjemu obupnemu koraku."

△

"Kaj, tak se upaš priti v šolo, Janez, neumit in nepočesan? Takoj se mi poberi domov, umazanec!" je pognal učitelj malega lenuha.

Prihodnjega dne so prišli v šolo skoro vsi učenci — umazani in nepočesani.

△

"Kaj bi ti storil, če bi ti jaz rekel, da si osel?"

"Tožil bi te."

"Kaj pa ako si samo mislim, da si osel?"

"Misel je prosta, nič ti ne morem."

"Torej si samo mislim, da si osel."

1932		MAR.				1932
Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

MARC

26.—Ženski odsek Soc. kluba, št. 27 priredi ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

27.—Velikonočna nedelja—Ženski odsek S. D. D., ples v S. D. Domu.

27.—Društvo A. D. K. U. V. priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

27.—Društvo Ivan Cankar priredi igro v avditoriju Slov. Nar. Doma.

APRIL

2.—Društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

2.—Blue Bird Sewing Club, plesna veselica v Kalina dvorani, 3256 W. 52d St.

2.—Slovenska Zadružna Zveza, Juniors, priredijo plesno veselico v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

2.—Velikonočna veselica društva sv. Katarine št. 29 ZSZ, v Mervarjevi dvorani.

2.—Co-operative Youth League, plesna veselica v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

2.—Rogues Club, priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

2.—Ples priredi Sokol v Euclidu v Slovenskem Društvenem Domu na Recher Ave.

3.—Društvo Abrašević, igra v avditoriju S. N. Doma.

3.—Slovensko pevsko društvo Soča priredi pomladanski koncert v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

3.—Prvi koncert pevskega društva "Delavec," odsek Soc. kluba, št. 28 JSZ, v Slov. Del. Dvorani na Prince Ave.

3.—Zveza mlajših žena fare sv. Kristine priredi ples in zabavo v spodnjih šolskih prostorih fare sv. Kristine.

9.—St. Clair Bath House Council, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

9.—American Legion, Lake Shore Post, št. 273, plesna veselica v Mervarjevi dvorani.

9.—Slov. sam. podporno društvo Kranj priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

10.—Slovenski Socialistični klub št. 27 JSZ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

10.—Društvo Zorislava priredi ob priliki 5-letnice obstanka koncert v šolskih prostorih sv. Kristine na Bliss Rd.

10.—Dramatično društvo Verovšek, igra, S. D. Dom; po igri ples v spodnji dvorani.

10.—Hrvatski Radio Klub, priredi koncert v avditoriju S. N. Doma.

10.—Holy Name Society, plesna veselica v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

10.—Pevski zbor Jadran, koncert v S. D. Domu; po koncertu ples.

16.—Lovsko društvo sv. Evstahija, veselica v Grdinovi dvorani.

16.—Društvo Soča št. 26 SDZ, plesna veselica v Klima dvorani na 3241 W. 50th St.

16.—Društvo Strugglers, 5-letnica ustanovitve društva, ples v spodnji dvorani S. D. Doma.

16.—Društvo Cleveland št. 126 SNPJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

17—Društvo Strugglers, petletnica, popoldne koncert v avditoriju, zvečer ples v obeh dvoranah S. D. Doma.

17.—S. P. P. S. društvo "Cvet," priredi koncert v Slov. Del. Dvorani na Prince Ave.

17.—Društvo Adrija, koncert v Slovenskem Društvenem Domu na Recher Ave.

17.—D. D. D. D. Dalmacija priredi igro in ples v Grdinovi dvorani.

23.—Ženski klub Slovenske ga Doma, zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

23.—Lovsko podporno društvo sv. Evstahija priredi ples v Grdinovi dvorani.

23.—Praznovanje 15. obletnice društva sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ v spodnji dvorani S. N. Doma.

24.—Igra "Prisegam" bo vprizorjena v šolski dvorani sv. Kristine po društvu sv. Kristine št. 219 KSKJ.

24.—Društvo Ivan Cankar, igra v avditoriju S. N. Doma.

24.—Koncert in predstava v korist cerkve sv. Lovrenca v S. N. Domu na 80. cesti.

24.—Pevsko društvo Ilirija, koncert v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

24.—Prireditev Mladinske šole Slovenskega Narodnega Doma v zgornji dvorani S. N. Doma na St. Clair Ave.

24.—Lijevo krilo H. B. Z. priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

27.—Slovenska šola S. D. Doma, koncert in ples v S. D. Domu.

MAJ

1.—Slovenski Socialistični klub št. 27 JSZ. slavnostna prireditev v S. N. Domu.

1.—Dvor Baraga št. 1317, C. O. F. priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

1.—Koncert S. P. P. društva Zvon v S. N. Domu na 80. cesti.

1.—Društvo Prijatelj, SSPZ, ples v Slovenskem Društvenem Domu v Euclidu.

7.—Jugoslovanska umetniška šola S. N. Doma priredi velik ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

8.—Društvo Orel, Materinski dan, v S. N. Domu.

8.—Društvo Waterloo Grove, igra v avditoriju S. D. Doma. Po igri ples v spodnji dvorani.

8.—Zveza mlajših žena priredi domačo zabavo v spomin obletnice ustanove Zveze v spodnjih šolskih prostorih fare sv. Kristine.

15.—Zbor Zarja (samostojno), pomladanski koncert v avditoriju S. N. Doma.

15.—Družba Slovenski Narodni Dom, Maple Heights, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

15.—Podružnica št. 32 S. Ž. Z. priredi banket ob priliki blagoslovljenja nove zastave, v prostorih fare sv. Kristine na Bliss Rd.

20.—Društvo Kristusa Kralja, veselica v S. N. Domu.

22.—Društvo Hrvatska Sloboda, prirditev v obeh dvoranah S. D. Doma.

27.—Društvo Ivan Cankar, igra v avditoriju S. N. Doma.

29.—Skupna društva fare sv. Kristine priredijo piknik na štrumbljevih prostorih na Bliss Rd.

29.—Družba Slovenski Narodni Dom, E. 80th St., piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

JUNIJ

5.—Pevsko društvo Cvet, petje in piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

5.—Šolski otroci fare sv. Kristine priredijo šolsko prireditev v dvorani sv. Kristine.

12.—Skupna društva fare sv. Vida, piknik na Špelkotovih farmah.

12.—Pevsko društvo Zvon, koncnert in piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

12.—Društvo Zorislava, piknik na štrumbljevih prostorih.

19.—Društvo Kranj priredi pfknik na Goriškovi farmi v Noble, O.

19.—Zaključek šole z igro šolskih otrok fare sv. Kristine.

19.—Društvo sv. Družine, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

24.—Praznovanje godu fare sv. Kristine, v zvezi s farnim žegnanjem, skozi teden. Vrši se na Bliss Rd.

26.—Fara sv. Lovrenca, letni piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

26.—Društvo Mir, št. 142 S. N. P. J., priredi piknik na Pintarjevih prostorih.

26.—Dr. Collinwoodske Slovenke št. 22 S. D. Z. ima piknik na Močilnikarjevi farmi.

26.—Clevelandski Sokol priredi piknik na prostorih Slovenskega Društvenega Doma v Euclidu.

JULIJ

3.—Piknik S. P. društva Soča na Močilnikarjevi farmi.

3.—Slovenska Ženska Zveza, št. 47, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

10.—Društvo sv. Lovrenca št. 63 KSKJ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

17.—Klub Hinje, skupni izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

17.—Slovenska Mladinska šola S. N. Doma priredi velik piknik na Močilnikarjevi farmi.

17.—Collinwoodski Sokol priredi piknik na prostorih Slovenskega Društvenega Doma v Euclidu.

24.—Društvo Tabor, SNPJ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

31.—Društvo Naš Dom, SDZ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

24.—Žegnanje pri fari sv. Kristine na Bliss Rd.

AVGUST

7.—Skupna društva fare sv. Vida, piknik na Špelkotovih farmah.

7.—Društvo Presv. Rešnjega Telesa, izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

14.—Društvo sv. Vincenca Pavlanskega, izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

21.—Društvo Napredni Sosedje, SNPJ, izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

—o—

Se vzame na znanje

Že od županskih volitev v Clevelandu, se kregajo naši slovenski socialisti radi zahvale, ki jim jo je napisala Ameriška Domovina drugi dan po volitvah, češ, da so nekateri socialisti volili za Millerja. Pravijo, da niso volili za demokrata Millerja in da ne marajo zahvale in da jo ne marajo, ker je niso zaslužili. Urednik "Proletarca" javno pozivlje klube, naj uradno zavrnejo to zahvalo.

Mi smo napisali tisto zahvalo v dobrem prepričanju, da je tudi nekaj socialistov volilo za Millerja, vsaj tako se nam je povedalo. To bi ne bilo nič čudnega, saj so tudi že demokratje volili za socialističnega kandidata, pa jih zato še ni vrag vzel.

Mi torej sedaj to vpitje, da socialisti niso volili za demokrata, razumemo tako, da socialist naj voli socialista, demokrat pa demokrata, republikanec pa republikanca. All right, če je temu tako, naj bo pa tako, samo da smo si na jasnem.

Kar se pa tiče tiste zahvale socialistom, pa se je tudi ni treba tako braniti: mi jo enostavno vzamemo nazaj, pa bo tekla voda mimo Clevelanda doli proti Niagarskim slapovom, kot je tekla poprej.

Torej demokratje, ne volite socialističnih kandidatov, ker ne marajo vaših glasov, da ne bo potem kake zamere. Se vzame na znanje!

—o—

Župan, policijski načelnik in drugi obsojeni

Detroit, Mich., 19. marca. Župan Rudolph Tenerovics, policijski načelnik Wurmurskerken in policijski kapitan Rupinski iz mesta Hamtranck, so bili danes spoznani krivim, da so podpirali zloglasne hiše in druge zločine v mestu. Mestni pravdnik Cohen je bil oproščen.

* V Sydney, Avstralija, so izročili prometu most, ki je veljal $45,000,000.

POSLOVENIL DR. A. R.:

CARSKI SEL

Tu je treba dostaviti, da sta vsaj to pot Francijo in Anglijo na velikem nižnjenovgorodskem semnju zastopala dva izredna proizvoda novodobne omike — gospoda Harry Blount in Alcide Jolivet.

Oba sta prišla na semenj iskat vtisov, da jih sporočita svojim bravcem. Ker sta hotela odpotovati s "Kavkazom," sta skušala po najboljših močeh izrabiti nekoliko prostih ur.

Srečala sta se vprav na sejmišču, ne da bi se posebna čudila, ker ju je isti nagon vodil po isti poti. Pozdravila sta se precej hladno, spregovorila pa nista niti besede.

Alcide Jolivet je mislil, da je vse v redu, ker je slučajno našel okusno večerjo in dobro prenočišče. Zato si je zapisal v beležnico nekaj za mesto Nižnji Novgorod zelo laskavih opazk.

Nasprotno pa je Harry Blount zaman iskal večerje in je bil prisiljen, da je prenočeval pod milim nebom. Gledal je torej stvari popolnoma drugače in je bil na tem, da napiše uničujoč članek o mestu, kjer da gostilničarji nočejo sprejemati poštenih gostov, ki bi bili celo pripravljeni, požreti marsikako grenko in bridko.

Mihael Strogov je imel eno roko v žepu, z drugo pa je držal višnjevo cev dolge pipe. Videti je bil kot najbolj ravnodušen in potrpežljiv človek. Toda po stisnjenih obrvih bi bil natančen opazovavec lahko spoznal, da ga je nekaj grizlo.

Skoro dve uri je hodil po mestnih ulicah in se je vedno iznova vračal na sejmišče Hodeč med množico je opazil, da so trgovci, ki so prišli iz bližnjih azijskih dežel, postali nemirni. Kupčija je bila očividno slaba. Samo glumači in drugi umetniki so po navadi kričali pred svojimi kolibami, ker zanje ni bilo nobene nevarnosti. Trgovci pa niso hoteli sklepati kupčij s prodajavci iz srednje Azije, ki jo je vznemirjal tatarski vpad.

Opaziti je bilo še nekaj drugega. V Rusiji vidiš ob vsaki priliki med ljudstvom tudi vojake. Zlasti v Nižnjem Novgorodu ob semnju pomagajo policijskim stražnikom številni kozaki s sulico na rami in vzdržujejo red med množico 300,000 tujcev.

Tega dne pa na semnju ni bilo ne kozakov ne drugih vojakov. Brez dvoma so bili zbrani v vojašnicah in pripravljeni, da takoj odkorakajo, če bi bilo treba. Iz palače pokrajinskega namestnika pa so neprenehoma prihajali razni pobočniki in drugi častniki ter hiteli na vse strani. Izredno resni dogodki so morali biti vzrok nenavadnemu vrvenju. Na cestah proti Vladimiru in proti uralskemu pogorju je bilo vedno več slov. Med Moskvo in Petrogradom so se neprenehoma menjavale brzojavke. Lega Nižnjega Novgoroda, ki ni daleč od sibirske meje, je očividno zahtevala resnih odredb. Saj so se v XIV. stoletju mesta dvakrat polastili predniki Tatarov, ki jih je sedaj častihlepni kan Feofar podil po kirgiških stepah.

Kakor pokrajinski namestnik, tako je bil zaposlen tudi policijski načelnik. Njegovi nadzorniki, ki so skrbeli za red, sprejemali pritožbe in nadzirali izvrševanje predpisov, se niti oddahniti niso mogli. Upravne pisarne, ki so bile odprte noč in dan, so oblegali domačini in tujci iz Evrope in Azije.

Mihael Strogov je stal vprav na srednjem trgu, ko se je izvedelo, da je sel pozval policijskega načelnika v namestnikovo palačo. Vzrok je bila baje važna brzojavka iz Moskve.

Policijski načelnik je odšel k pokrajinskemu namestniku. Kmalu se je raznesla novica, ki so jo več ali manj slutili vsi, da bo izdana važna, nepričakovana in nenavadna naredba.

Mihael Strogov je poslušal vse te govorice, da jih v potrebi izkoristi.

"Semenj bodo zaključili," je dejal nekdo.

"Nižnjenovgorodski polk je dobil povelje, da odrine!" je odgovoril drugi.

"Pravijo, da Tatari groze Tomsku."

"Tamle je policijski načelnik!" so vpili od vseh strani. Naenkrat je nastalo silno kričanje, ki je pa polagoma utihnilo. Sledil mu je napet molk. Vsakdo je čutil, da bo slišal važno vladno naredbo.

Policijski načelnik je prihajal iz namestnikove palače; pred njim so šli njegovi uradniki. Spremljala jih je četa kozakov in napravljala pot skozi množico s tem, da je potrpežljive ljudi s krepkimi sunki odrivala na desno in levo.

Policijski načelnik je dospel na sredo glavnega trga. Vsakdo je lahko videl list, ki ga je držal v roki.

Tedaj je z močnim glasom prebral sledeče vrstice:

"Naredba nižnjenovgorodskega namestnika.

1. Noben ruski podanik ne sme zapustiti dežele, naj bi že imel kakršenkoli vzrok.

2. Vsi tujci iz Azije morajo odpotovati v dvajset in štirih urah."

ŠESTO POGLAVJE

Brat in sestra

Dasi je bila morda ta naredba v osebnih ozirih usodna, je bila vendar zaradi razmer popolnoma upravičena.

Noben ruski podanik ne sme zapustiti dežele! Ako je bil Ogarev še v pokrajini, potem mu je bilo nemogoče ali vsaj zelo težko, priti do kana Feofarja. Tatarski poveljnik bi bil ob najboljšega pomočnika.

Vsi tujci iz Azije morajo odpotovati v dvajset in štirih urah! Pokrajina se je morala na mah iznebiti vseh trgovcev iz srednje Azije, vseh ciganov in druge sodrge, ki je več ali manj sorodna tatarskemu in mongolskemu prebivalstvu in ki se je zaradi semnja zbrala v mestu. Kolikor glav, toliko vohunov. Dejanske razmere so gotovo zahtevale, da se izženo.

Lahko pa je umeti učinek naredbe, ki je kakor strela iz jasnega zadela mesto Nižnji Novgorod.

Domačini, ki so jih kupčijske zadeve morda klicale preko sibirske meje, niso mogli zapustiti pokrajine, vsaj trenutno ne. Vsaka zasebna korist se je morala umakniti splošnemu blagru.

Tudi drugemu členu naredbe se ni dalo ugovarjati. Tikal se je samo onih tujcev, ki so bili iz Azije. Ti so seveda morali takoj pospraviti svoje blago in odpotovati tja, od koder so bili prišli. Za glumače in podobne ljudi, ki jih je bilo zelo veliko in ki so imeli skoraj tisoč vrst do najbližnje meje, pa je bila naredba s tako kratkim rokom prava nesreča.

Kaj čuda torej, če so izprva ogorčeno in obupno ugovarjali proti nenavadni naredbi. Toda kozaki in policijski uradniki so kmalu napravili mir.

V trenutku tako rekoč so že, pričeli izpraznjevati obširno ravnino. Pred kolibami razpete ponjave so začeli zvijati; tuja gledališča so šla vsaksebi, ples in petje sta ponehala; ognji so ugasnili; stari, mršavi konji so prihajali iz hlevov in zopet so jih vprezali v premična stanovanja glumačev in ciganov. Uradniki in vojaki so počasneže priganjali z biči in palicami ali pa so podirali šotore celo sami, še preden so jih zapustili ubogi cigani. Vsled takih odredb je moralo biti nižnjenovgorodsko sejmišče očividno še pred večerom izpraznjeno in hrupnemu semnju je morala slediti pustinjska tišina.

Za vse te nomade, ki so bili izgnani, je bila namestnikova naredba še ostrejša zato, ker so jim bile prepovedane celo sibirske stepe in so se morali obrniti proti jugu. Vojaške straže ob Uralu in gorovju, ki tvori tako rekoč podaljšek te reke, jim namreč ne bi bile dovolile prehoda. Treba jim je bilo torej prehoditi kakih tisoč vrst, preden so mogli stopiti na svobodna tla.

Ko je policijski načelnik prebral naredbo pokrajinskega namestnika, se je Mihael Strogov nehote domislil pogovora med ciganom in njegovo ženo, ki ga je slišal prejšnji večer.

"Čudno naključje!" si je mislil. "Kako se naredba ujema z besedami obeh ciganov. 'Naš otec sam nam ukazuje . . .' da gremo, kamor hočemo!' 'Otec' je vendar car! Ljudstvo ga nikoli ne imenuje drugače! Kako so mogli cigani že vnaprej vedeti za naredbo, ki je bila naperjena proti njim, in kam so hoteli iti? To so sumljivi ljudje, katerim bo po mojem mnenju namestnikova naredba bolj koristila kakor škodovala!"

To povsem utemeljeno premišljevanje pa je naenkrat prepodila druga misel, ki je šinila Mihaelu Strogovu v glavo. Pozabil je na cigana, na njiju sumljive besede, na čudno soglasje med njimi in prebrano naredbo . . . Spomin na mlado Livonko mu je hipoma živo stopil pred oči.

"Uboga deklica!" je vzkliknil proti svoji volji. "Nič več ne bo mogla prestopiti meje!"

Mladenka iz Rige je bila v resnici Livonka, torej Rusinja, in ni smela zapustiti ruskega ozemlja. Dovoljenje, ki ji je bilo podeljeno še pred najnovejšo naredbo, nikakor ni moglo biti veljavno. Vas sibirska pota so ji bila neizprosno zaprta. Četudi je bil vzrok, ki jo je napotil v Irkutsk, še tako tehten in važen, sedaj nikakor ni mogla dospeti tja.

Ta misel je Mihaela Strogova popolnoma prevzela. Izprva si je dejal kar tako površno, da bi se morda le dalo kako pomagati dobri deklici, ne da bi pri tem zanemaril svojo važno nalogo. Skoraj vesel je bil te misli. Ker je poznal nevarnosti, ki jim je šel sam kot krepak in odločen mož nasproti, je dobro vedel, da bodo te nevarnosti za mladenko neprimerno strašnejše, saj so mu bila docela znana vsa sibirska pota. Ker je potovala v Irkutsk, se je morala držati iste poti kakor on. Skušati bi morala, da se prerije skozi orde vpadnikov, kakor se je hotel preriti sam. Verjetno je bilo, da je razpolagala samo s sredstvi, ki bi zadoščala le za potovanje v navadnih okoliščinah. Kako naj prebije ž njimi v razmerah, ki so vsled dogodkov postale ne le nevarnejše, ampak tudi mnogo dražje?

"Dobro!" si je dejal. "Ker potuje v Perm, je skoraj nemogoče, da je ne bi srečal. Mogel bom torej čuvati nad njo, ne da bi kaj opazila, in ker se ji vidno prav tako mudi kakor meni, da pride v Irkutsk, me ne bo kar nič zamudila."

Ena misel navadno rodi drugo. Mihael Strogov je dotlej mislil samo na to, kako bi mogel mladenki napraviti kako uslugo. Naenkrat pa mu je šinila v glavo druga misel, ki je dala vprašanju popolnoma drugačno lice.

"Mogoče je," je pomislil, "da bom jaz bolj potreboval nje kakor ona mene. Njeno spremstvo mi lahko koristi in služi v to, da odvrne od mene vsak sum. Ako sam potujem po stepi, bom sumljiv kot carski sel. Ako pa me spremlja mladenka, me bodo vsi mnogo laže imeli za trgovca Nikolaja Korpanova, kakor svedoči moj potni list. Zato me mora spremljati! Najti jo moram na vsak način! Ni verjetno, da bi si bila od sinoči preskrbela voz in zapustila Nižnji Novgorod. Iskati jo torej hočem in Bog naj vodi moje stopinje!"

Mihael Strogov je ostavil veliki trg v Nižnjem Novgorodu, ko je bil vrišč zaradi vladne naredbe največji. Glasni ugovori pregnanih tujcev, vpitje stražnikov in kozakov, ki so jih porivali sem in tja: vse to se je strnilo v nepopisen hrup. Mladenka, ki jo je iskal, ni mogla biti tukaj.

Bilo je ob devetih zjutraj. Parnik je odhajal šele opoldne Mihael Strogov je mogel torej porabiti še dve uri za to, da poišče njo, ki jo je hotel imeti za spremljevavko na potovanju.

Iznova je prekoračil Volgo in prehodil okraje na drugem bregu, kjer je bilo precej manj ljudi. Preiskal je tako rekoč ulico za ulico v zgornjem in spodnjem delu mesta. Pregledal je celo cerkve, ki so navadno pribežališče za vse, ki se jokajo in trpe. Mlade Livonke ni bilo nikjer.

"In vendar še ni mogla zapustiti Nižnjega Novgoroda," si je ponavljal venomer. "Iskati jo moram dalje."

(Dalje prihodnjič)

—o—

DNEVNE VESTI

Obstreljeni je pogoltnil krogljo

Chicago, 19. marca. Revolverske kroglje so frčale okoli v Chicagi sinoči, in eno teh je pogoltnil 65 letni Daniel Conway. Slednji se je sprehajal s svojo ženo po cesti, ko je privozil mimo avto s tremi banditi, ki so začeli streljati na dva prometna policista. Naenkrat je Conway začutil bolečino v nosu, kmalu potem pa v želodcu. Conway je pogoltnil krogljo, katero so mu pozneje vzeli iz želodca.

Otrok Lindbergha se nahaja na Kubi?

Havana, Kuba, 19. marca. Ker je neka ženska večkrat zaporedoma klicala policijo, češ, da se nahaja odpeljani otrok Lindbergha v okolici Mantanao, je policija šla tja in temeljito vse preiskala, ne da bi dobila najmanjšega sledu o otroku ali pa o ženski, ki je klicala. Po vsej Havani so se razširile govorice, da se mali Lindbergh nahaja na Kubi, in da so videli v bližini pristanišča jahto, ki spada k brodovju Al Caponija.

Je plačal z sto let starim denarjem

Easton, Penna., 19. marca. — Neki moški je prišel danes v tukajšno grocerijo in je plačal blago s starim denarjem, ki ga je privlekel iz stare nogavice. Imel je več pol dolarjev iz leta 1832, 1836, 1848 in 1858.

Dobil pri kartah $47,000 v dveh tednih

Monte Carlo, 19. marca. Jas. Slade je tekom dveh tednov igranja v tukajšnjem mestu dobil $47,000. Igral je vsak dan samo štiri ure, brez ozira, če je imel srečo ali ne.

Francija izključuje ameriške izdelke

Paris, 19. marca. Francoska vlada je odklonila ameriški import orodja in tiskarskih strojev. Amerika je $8,000,000 vrednosti letno izvažala v Francijo, ki bo odslej dobivala te predmete od Nemčije.

MALI OGLASI

V najem ali naprodaj
trgovina na 15425 Waterloo Rd. Pripravna za čevljarsko trgovino, čistilnico, beauty parlor ali enako trgovino. Pokličite PRospect 5446. (69)

Dve sobi
se oddasti za fante ali dekleta, poceni, zelo pripravno tudi za pečlarje. Vpraša se na 6513 Edna Ave. (67)

Čedna soba
se odda za fanta, brez hrane. 6404 Carl Ave. (68)

TREH KOSOV SETI ZA SPREJEMNO SOBO
RASTAVNI VZORCI
PREVLEČENI Z NAJBOLJŠIM JACQUARD VALORJEM
$39.75
Vprašajte za Mr. Peruška
The Stern Furniture Co.
15423 Waterloo Rd.

FR. JAKLIČ:

V pustiv je šla...

Matija Novljan v Hudem Koncu in Mica Novljanova, rojena Strok z Babjih Gredi sta mož in žena. Ko bi hotel natančneje pozvedovati, pozvedel bi lahko, kdaj sta stopila v zakon. Ker pa ni toliko važno, ne maram pozvedovati; zvezana sta že, meni ju ni treba šele ženiti. Opisovati vse trnjeve poti, po katerih sta se ubijala toliko časa, da sta se našla in vzela, pa tudi nečem, da bi mi kdo ne očital — kar se zgodi tako rado — da ljudi opravljam.

I.

Minulo je dobro leto po poroki. Pri Novljanovih je že tekla okajena rodbinska zibel, v kateri se je zibal bodoči gospodar. Srečna mati, mlada Novljanka, je prepevala veselo, kadar ga je devala v zibel. Stara Novljanka ga je varovala urokov in drugih nezgod, katere so nevarne otrokom. In srečni oče, Matija Novljan, visel bi bil najrajši nad zibeljo in mu igral, da bi se Novljanček smejal.

"Micika, men je podoben," je dejal često ženi prav ljubeznivo.

"Ej, ti nič ne veš: moje oči ima, pa moja usta," ugovarjala mu je žena in se radostno smejala.

Mož pa pogleduje ženo in sina, da bi se prepričal, ali je res tako. Potem pa, ko se ni mogel prepričati, dejal je odločno:

"Pa naj bo! Nos je pa moj! Pa reci, da ni res!"

In stisnil je sinčka za drobni nosek, da je otrok zajokal.

"Oh, še odtrgal mu ga boš s svojo debelo roko," posvarila ga je ona in ga pahnila od otroka.

Mlada, Novljan in Novljanka, sta se imela rada. Ljudje, ki vse zvedo in vidijo, niso vedeli povedati nič hudega.

Včasi sta si prišla res malo navskriž, toda poravnala sta kmalu in bilo je zopet dobro. Stara dva sta živela sicer na kotu, vendar sta jedla pri mladih, ker sta delala. Precej nista mislila iti na kot. Ko je pa mlada prijela takoj burkle, ko se je primožila, je dejala stara:

"Nama ne bo merila želodcev!"

In prenesla sta stara dva svoje reči v drugi konec. Celo kuhala sta si v začetku sama.

Eh, stari se neradi umikajo mlajšim in hišna mati le z veliko nevoljo in jezo izroči burkle snahi. Večje nezgode pa ni bilo.

Stara Novljanka je pazila vedno, kako kuha snaha, ali varčuje z moko in soljo, ali se ji smilijo drva in druge reči. Mica je to opazila in zato je varčevala z vsem. Ko je pa stara izprevidela, da snaha ne gospodinji prenapačno, se je omedila in ji je bila poslej dobra, kolikor je mogla.

Novljan je bil prodal tele mesarju. V nedeljo predpoldnem mu je naštel mesar kupnino. Novljan vesel spravi denar. Popoldne po nauku krene v gostilno, da ga izpije polič ali dva, ker je dobro prodal tele. Vest mu je sicer dejala:

"Po njo pojdi!"

Toda odgovarjalo mu je nekaj:

"Kdo bo pa pri otroku? Sam bodi enkrat vesel!"

Novljan je poslušal zli glas, stopil sam v gostilno in sedel k mizi. Brž se je lesketalo rujno vince v steklenici in kozarcu. Prihajali so še sosedje in znanci in pričelo se je popivanje.

Novljanka je pa zibala, pela in prav željno čakala moža. Ozirala se je vedno skozi okno, toda mož se le ni prikazal. Skrbelo jo je, kam je šel, ker ji ni povedal že iz davna, za molitev pa tudi ni bil prevnet. Izprašuje ljudi, ki so prihajali pod oknom, ali ga je videl kdo, toda nihče ga ni videl niti vedel, kje bi bil. Jezila se je, ker ji napravlja take skrbi. Naposled pride mimo soseda Rožička.

"Ali si videla kje našega???" vpraša v veliki skrbi Novljanka.

"Kaj ne veš, kje je?" začudi se soseda. "Ali ne veš, da je pri Skobcu in pije . . . pije?"

"Pije? Ni mogoče!" odmaje neverjetno Novljanka.

"Saj sem ga videla! Saj sedi pri Skobcu za mizo! Misliš, da pije vodo? Mnogo jih je tam, moj je tudi, in pijo, hudo pijo . . . Oh, reve smo me žene, nihče se ne briga za nas, delamo in se potimo, toda možje zapravljajo," nadaljuje Rožička vzdihujoča, ko je videla, da je znanki hudo. "Jaz sem že vajena, ker sem dolgo poročena — pa ti? No, ti se moraš šele privaditi."

Po teh ne pretolažljivih besedah odide, ker se ji je mudilo.

"Oh, v gostilni sedi in pije," vzdihne bridko mlada žena. "Mene pa je pustil samo doma. Prodal je tele, denar pa zapiva. Uh, kaj bode! Pa mi niti ne pove, kam gre!"

In hipoma ji je bilo hudo, kakor še nikdar ne, kar je poročena. Željno je pričakovala moža domov, toda njen mož, po katerem je tako hrepenela, pustil jo je doma ter šel v gostilno, česar ji niti povedal ni! Nasloni se na mizo in se zamisli.

Vajena je bila, da ni storil brez njene vednosti ničesar in ni šel nikamor. Na, sedaj pa tako naredi, da gre v gostilno, njo pa pusti doma! Oj, da bi bil vsaj dejal: "Micika, pojdi z menoj, da tudi ti piješ!" Pa nič, niti ne pove mi ne! Gotovo bi ne bila šla ž njim, naj bi bil šel sam, kakor je šel sedaj, samo povedal naj bi bil! Oh, pokazal je, da me ne pogreša, da mu je pijača več kakor jaz. Tudi denar se mu ne smili, kakor da bi ga imel preveč. Za tele je izkupil nekaj, a sedaj misli, da mora pognati.

Dete se je zbudilo in se zajokalo, ker ni tekla več zibel. Mlada mati se nagne čez zibel, da potolaži in zopet uspava dete.

"Kje je pa Matija? Kam je šel?" vpraša stara Novljanka, ko pride čez nekaj časa v hišo.

"Pit!" odvrne Mica nevoljno.

"Ali sta se kaj sporekla, ker se držiš tako jezno?"

"Nič sporekla. Menite, da bom vesela, ker zapravlja denar? Saj ga nimamo toliko odveč! In to tele tudi ni bilo predrago!" odvrne osorno.

"Zakaj se ježiš, ako si ga privošči mero? Ali ne dela?"

"Dela? Kajpak! Jaz pa s prekrižanimi rokami sedim za pečjo, kaj ne?"

"I, ne huduj se! Gospodar je le on. Stori lahko po svoji volji, saj je vse njegovo."

"In mojega ni nič? Kaj sem pa jaz pri hiši?" zavpije razžaljena mlada žena in zajoka. "Oh, gorje meni, pa tudi Vam pred Bogom, ker mi ščujete moža, da je sedaj tak!"

"Kakšen je? Zakaj ga opravljaš? — Dober je bil vedno, popival ni nikdar, in ako je danes šel na en kozarec, zato še ni pijanec. — Naj ga izpije, kolikor mu ga je treba!" zagovarja Novljanka sina, ker ni mogla premagati materinske narave.

Vest njena je pa bila čista, ker sina ni nikdar ščuvala zoper snaho, kar se je dozdevalo snahi le v naglici in razburjenosti.

"Naj pije torej? Zapije naj vse? Sedaj vem, da ste ga Vi naščuvali, ker doslej še ni bil tak. Kaj sem Vam storila žalega? Kaj sem se pregrešila? Ali sem Vam morda kaj očitala?"

"Pa pojdi ponj, če misliš, da ne moreš biti pol ure brez njega," zavpije mati in gre iz hiše v svoj konec.

"Ponj ne grem, kakor bi ne vedel sam, kam domov," misli sama pri sebi. "Smejali se mi bodo ljudje in mi privoščili. Oh, mar bi bila ostala rajša doma pri očetu in materi!"

In tožilo se ji je po solnčnih Babjih Gredah, kjer je preživela lepa dekliška leta.

Vzdigne otroka iz zibeli in gre na vrt. Pomladansko solnce je prijazno obsevalo Krajino; iz tal so klile cvetice in odpirale pestrobojne svoje glavice; na cvetočem drevju so šumeli bučelni roji in krilati pevci so se kosali v napevih. Vse se je veselilo, vse radovalo novega življenja.

Le Novljanka, mlada Novljanka v Hudem Koncu ni bila vesela in se ni radovala pomlajujoče so narave. Bridkosti in težave zakonskega življenja so ji grenile sleherno veselje in ji rosile bujna lica s solzami. Iskala je na vrtu samote, da bi je ne videl nihče in bi sama premišljevala svoje žalostno stanje. Nikdar se ji še ni zdelo na svetu tako hudo, kakor to nedeljo popoldne. Pritiskala je ihteč svoje drobno dete k sebi in vzdihovala:

"Oh, da imam vsaj tebe, sinek moj! Ne, ti me ne zapustiš, nikdar me ne boš žalil in jezil tako, kakor tvoj oče! — Oh, dete, ljubo dete!"

In poljubila je sinka iskreno in se tako tešila.

II.

Toda Matija Novljan je bil v gostilni svojo ženo pozabil popolnoma. Ker ni bil vajen pijače, je postal kmalu židane volje ter je vesel objemal svoje sosede, kateri so slastno pili za Novljanov denar. Bili so pravi bratci, kakršnih je mnogo v Hudem Koncu, katerim se denar za pijačo ne smili nikdar. Trkali so z Novljanom, peli zdravice in mu dopovedovali, da je Matija Novljan šele sedaj pravi mož, ko je prišel v njih družbo. In Novljanu je to govorjenje tako ugajalo, da so mu stopale solze v oči. Nespameten se je zdel samemu sebi, da je doslej ostajal doma.

"Tako je, Matija, tako! Kdo bi vedno stražil ženo doma in zibal!" pravi sosed Meden in ga udari na ramo.

Vsi se zakrohotajo in urežejo za starim Kozarčkom, kateri je krožil staro Kančnikovo:

Ne dajte ženam.
Da b' hlače nosile,
Da bi prot' vam
Oblast zadobile!
Varujte vsaj to
Največje blago!

"Kaj? Ali jaz nisem mož? Ali ne nosim hlač?" vzroji Novljan, ko razume pomen pesmi. "Kdo tega ne ve? Vína na mizo!"

"Tako! Tako! Novljan! Pijmo, dokler je denar in nedelja!"

Pa so zopet pili in zopet peli. Denar je ginil Novljanu iz mošnjice, glavo mu je polnilo vino, in tako ni videl nič drugega, kakor pijačo v steklenicah in vrtoglave sosede okoli mize. Zatonilo je zlato solnce in tihi mrak se je spuščal na zemljo. Treznejši so drug za drugim izginjali iz gostilnice in bežali skrivaj domov, kamor jih je podila vest. Po nekatere so pa prišle žene in jih odtrgale od pijače.

V mraku je bila Novljanka zakurila in pristavila večerjo. Celo popoldne ni bilo moža domov; celo popoldne je popival. To je bilo mladi ženi vendar že preveč. Zdelo se ji je, da jo zaničuje in draži nalašč, ker je ni povabil s seboj, niti povedal, kam gre. To dozdevanje jo je tako jezilo in žalostilo, da je prejokala skoraj vse popoldne. Smilil se ji je tudi denar, katerega daje za pijačo. Mati je nekaterikrat pričela pogovor, toda, ker ji snaha ni odgovarjala, je obmolknila in se na tihem jezila na-njo.

Kaša je že vrela, njega pa le še ni bilo. Sedaj se pa ne more več premagovati.

"Mat, poglejte malo v peč, da se ne zasmodi," veli stari in gre po moža.

"Meni nič mari," zavrne jo mati jezna, ker prej ni hotela govoriti ž njo.

In tako se je kuhala kaša sama pri ognju.

Trdna tema je bila že po vasi, ko je hitela Novljanka po moža. Premišljevala je, kaj bi govorila v gostilni, in kakšen je mož, ali je že hudo vinski ali še ne.

Pride do gostilne. Glasno vpitje in govorjenje se razlega v tiho noč. Postoji in posluša, da bi ujela glas svojega moža. Ko spozna moški glas, osupne, zakaj v tem kratkem času, kar ni slišala moža, se je bil njegov glas izpremenil, da ga je komaj spoznala. To je bil hripav, votel in odljuden glas, kakršnega ni bila vajena.

Gostilničarka stopi na prag, Novljanka pa gre bliže, da bi Skobčevka ne slutila, da je poslušala.

"Ali je naš notri?" vpraša na videz mirno in brezskrbno.

"Oh, lej jo, lej! Kaj, mu ne zaupaš, da bi prišel sam domov? Ali je tako daleč? Notri je, notri!" pravi Skobčevka, nekatere besede žaljivo naglasujoč.

(Dalje prihodnjič)

———o———

DVAJSET LET MED CLEVELANDSKIMI SLOVENCI

John J. Oman

(Nadaljevanje iz 2. strani)

je bilo v nepopisno tolažbo soprogi to, da je umrl kot kristjan. Malo ljudi se je udeležilo njegovega pogreba, a kaj za to? V nebesih je bilo med angeli veliko veselje, ker se je povrnil zopet eden izgubljeni sin v naročje Boga Očeta.

Te slučaje sem popisal zato, da spoznajo ljudje, kako resnične so besede sv. Pisma, ko pravi: "Vedi in spoznaj, človek, kako bridko in hudo je za te, da si zapustil Gospoda, svojega Boga." Koncem življenja vsak, kdor ima priliko, rad pride nazaj k Očetu.

Kje se nahaja?

Mr. Anton Grdina je dobil iz stare domovine spodaj navedeno pismo in če more kdo kaj pomagati v zadevi, naj sporoči na Mr. Anton Grdina.

Vrhnika, Jugoslavija. — Dragi sorodnik Anton Grdina:- Oprosti mi, ako Te morda nadlegujem s svojim ponovnim dopisom, gre se namreč za poizvedbo že dolgo pogrešane osebe, ki se nahaja dalj časa nekje v Ameriki. Išče jo namreč njena sestra tukajšna moja gostilničarka ga. Rosalja Lapornik z ostalimi sorodniki. Piše se Ana Hočevar, rojena na Studencu pri Krškem, nato preselila v Zabukovje pri Sevnici, od tam odšla v Ameriko, Cleveland, O., leta 1902, potem se vrnila v staro domovino in spet odšla leta 1910 v Ameriko v Boston, kjer se je baje poročila z nekim premožnim Angležem. Od tedaj naprej pa ni nikakih poročil ali sledu od nje več.

Ker pa ima iskana oseba v neki tukajšni banki naloženo večjo vsoto denarja (izplačane dote), da v določenem roku dvigne, sicer zapade vsa imovina jugoslovanski državi.

Prosim Te torej v imenu njene sestre ge. Lapornik, ako Ti bo mogoče poizvedeti kaj o njej, je li še živa ali ne, in kje se nahaja. Obrnil sem se nate, ker vem, da veliko prepotuješ ameriška mesta in si vsepovsod kot organizator dobro poznan.

Za dobrodelno uslugo se Ti vnaprej prisrčno zahvaljujejo g. Lapornik in soproga ga. Lapornik in njeno sorodstvo.

Prosim, objavi tudi v angleške časopise!

Tischler Ivan.

Aug. Kollander Co.
(poprej Mihelich Co.)
6419 St. Clair Ave.
v Slov. Nar. Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekmorske parnike;
POŠILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;
IZDELUJE vsakovrstne notarske listine kakor: izjave, kupne pogodbe, pooblastila in testamente

CENE ZMERNE, POSTREŽBA TOČNA. POSLUŽUJTE SE TEGA SLOVENSKEGA PODJETJA

JOSEPH J. OGRIN
ODVETNIK
401 Engineers Bldg.
Main 4126
Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

Maytag aluminum Washer

MANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
Tel. KEnmore 1282

Michael Casserman
18700 Shawnee Ave.
PLUMBING & HEATING
KEnmore 3877

PRIPOROČILO
Letos, kot vsako leto, imamo za velikonočne praznike veliko zalogo doma posušenega okusnega mesa, kot:
ŠUNKE, ŽELODCE, KLOBASE IN PLEČETA
Pošiljam tudi po pošti v druga mesta C. O. D.
ANTON BAŠCA
1016 E. 61st St. HEnderson 2695

PORTIS KLOBUKI
najboljši izdelek, pomladni vzorci — po sledeči ceni:
$2.95 — $3.95 — $4.95

DEŠKE OBLEKE
izdelane iz najboljšega blaga po najnovejšem kroju — vseh barv — primeri kakovosti — cena:
$4.95 - $6.50 - $9.50 - $12.00 - $14.00

Za nakup moških in deških potrebščin, se zaupno oglasite v znani, zanesljivi trgovini
FRANK BELAJ
6205 St. Clair Ave.

ZA VELIKONOČ!

Prazniki so tu, in vsaka gospodinja bo skoro gotovo gledala na to, da postreže svojim dragim z najboljšimi jedili in po nizkih cenah. So trgovci, ki so člani N. T. K. znižali cene dobremu blagu tako, da bo vsaka gospodinja si lahko nabavila dobro blago po zmernih cenah.

MOKA, prve vrste, 25 ft.	83c
OREHOVE JEDERCA (polovice in drobni)	43c-49c
MED	10c-20c
ROZINE, bele, prve vrste	15c, 2 funta za 29c
SLADKOR, 25 ft. za	$1.19
CATSUP, 2 veliki steklenici za	25c
COCOA, Hershey's ½ ft.	2 za 25c
BRESKVE, cele ali rezane	2 za 35c
PINEAPPLE, rezani ali drobljeni	2 za 35c
HRUŠKE, velika kanta	2 za 39c

Ne pozabite pa tudi dobre kave in izvrstnega čaja, kateri se jako prileže po dobri šunki. Kaj pa za piruhe? Lepa in sveža jajčka in lepe barve za nje? Gotovo jih boste rabili. Vse to boste dobili po zmernih cenah, ako se obrnete do naših trgovcev, kateri so člani

NARODNEGA TRGOVSKEGA KLUBA

ANTON BARTOL, 1425 E. 55th St.
JOHN BOICH, 6213 St. Clair Ave.
R. BUKOVEC, 4506 Superior Ave.
LOUIS CIMPERMAN, 6128 Glass Ave.
FRANK CENTA, 1115 Norwood Road
JOHN FILIPIC, 1048 E. 76th St.
STEVE GERAY, 3142 Superior Ave.
LOUIS GREGORIC, 1171 E. 74th St.
JOHN GODNJAVEC, 1011 E. 64th St.
LUDWIG GUSTINCIC, 4526 St. Clair Ave.
MAX HABINC, 4059 Payne Ave.
FRED JAZBEC, 1561 E. 49th St.
JOHN KUHAR, 1296 E. 26th St.
GEORGE KUHAR, 3846 St. Clair Ave.
J. KRECIC, 1054 E. 61st St.
C. LEVEC, 6614 St. Clair Ave.
J. LJUBSINA, 10201 Prince Ave.
LOUIS LAUTIZAR, 1193 E. 60th St.
JOSIP MODIC, 1033 E. 62d St.
JOSIP METLIKA, 1287 E. 55th St.
LUDWIG METLIKA, 1151 Addison Road
KARL MRAMOR, 1140 E. 67th St.
ANTON MARTINCIC, 5919 Prosser Ave.
MIKE PIKS, 1383 E. 53d St.
LOUIS PRINCE, 1209 Norwood Road
LOUIS PRIJATELJ, 6507 St. Clair Ave.
JOHN SPEH, 1100 E. 63d St.
JOHN SKULY, 3942 St. Clair Ave.
MARY TRAMPUSH, 4110 St. Clair Ave.
F. A. TURK, 985 Addison Road
FRANK VIDMAR, 1038 E. 74th St.
STEVE ZELE, 1126 E. 66th St.